

גליון תזרני בהלכה, אגדה ומוסר

דברי מאיר

מאצרוזתיו של הרדה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

כס"ד

כסלו התשפ"ב

גליון מס' 39

השיעור השבועי בהלכה ואגדה של מורנו הרב שליט"א אי"ה מידי יום רביעי בשעה 18:15 בבנין הישיבה הגדולה 'חכמת שלמה' רח' הזייד"א 21, בית וגן - ירושלים

אמר רבי מאיר

המאמר ההודשי ממורנו הרב שליט"א

אור חיים

פרקי חיים מדבותינו הקדושים שיום פקידת שנתם בחודש זה

אור גדול

גדול, ק"ו שמי ששקוע בתורה ובמצוות יש לו אור גדול מכוח חודש וחג זה.

כתוב בספרים על דברי הגמרא (שבת): "פתילות ושמנים שאין מדליקין בהם בשבת, מדליקין בהם בחנוכה" - שזה רומז שאפילו נשמות [נר ה' נשמת היינו שלא מתעוררים מחמת קדושת השבת - נדלקים בחנוכה!]

< השכינה יורדת אלינו

עוד כתוב בספרים על דברי חז"ל: "מעולם לא ירדה שכינה למטה מי' טפחים" - שבחנוכה היא יורדת, ולכן איתא בגמרא (שבת): "מצוה להניחה למטה מעשרה טפחים", היינו שיש להניח את מנורת החנוכה לכתחילה פחות מעשרה טפחים, כי יש שם השראת השכינה.

יה"ר שנזכה לאורות החנוכה, וישפיע עלינו רק טוב, וכמאמר הכתוב (תהילים): "אך טוב לישראל, אלקים לברי לבב" - ויש לרמוז בפסוק זה, שיש לעבוד את ה' בפשיטות ובתמימות בבחינת "ברי לבב", ואז יזכו ל"אך טוב לישראל", אמון.

< להאיר בכל העולמות

חודש כסלו הוא חודש מאוד מיוחד, וכתבו הספרים שהחודש הזה הוא "אור גדול".

כבר סיפרתי פעמים רבות מה ששמעתי מכ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א על הרה"ק ר' יצחק יעקב - ה"חוזה מלובלין זיע"א, שהגיעו אליו יהודים מאחת העיירות שהיה אצלם "מוסר" ר"ל, דהיינו יהודי שמוסר עליהם לשלטונות, וכשהגיעו אל ה"חוזה" שידוע שהיה רואה מסוף העולם ועד סופו והביאו לו "קוויטל" [פיתקא] עם שמו של יהודי זה - חשבו שוודאי יאמר שהוא גרוע מאוד ויברכו שיפסיק מפעולותיו הרעות, אך לתדהמתם הביט ה"חוזה" בפתק ואמר: "היהודי הזה מאיר בכל העולמות"!!!

התפלאו האנשים מאוד, והתברר שהיה זה בעת שאותו יהודי הדליק נרות חנוכה, ובאותו הזמן הוא האיר בכל העולמות.

< במה מדליקין? בכל אחד!

רואים מכאן את גודל ענין חודש זה בכלל וחג החנוכה בפרט, ויש לנצל ימים אלו שרואים שאפילו אנשים פחותים כאלה הגיעו לאור

ביום כ"ט כסלו חל היארצייט של הרה"ק ר' ישראל מהוסיאטין זיע"א, מגדולי צדיקי הדור ונכדו של הרה"ק ר' ישראל מרוז'ין זיע"א (נפטר בשנת תש"ט - לפני 73 שנה). היה מסתיר את עצמו מאוד, והיה לבוש מכובד כעניין בית רוז'ין, אבל הצדיקים ידעו ממנו היטב וכיבדוהו מאוד.

שמעתי פעם מכ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, שפעם הגיע אל ר' ישראל יהודי אחד ששלחו הרה"ק ר' אהרן מבעלזא זיע"א מפני שהיה לו שאלות באמונה ר"ל, והיה אז ר' ישראל בנופש בשכונת 'קרית משה' בירושלים, מיד כשהיהודי נכנס אמר לו ר' ישראל: "אתה הוא שיש לו שאלות באמונה"? ותיקף הסתלקו ממנו כל ספקותיו!

מסופר על הרה"ק ר' אהרן מבעלזא זיע"א שהיה בנופש בשכונת 'בית וגן' בירושלים ועבר ליד איזה בית, ושאל את הגבאי: מי גר בבית זה? עלה הגבאי ובדק ואמר לצדיק מי גר שם, אמר לו הרבי: תבדוק עוד פעם. עלה ובדק ושאל, מי היה גר כאן לפניכם? ואמרו לו: הרבי מהוסיאטין! אמר ר' אהרן: "עכשיו אני מבין מה ריח הגן עדן שיש כאן"!!!

מסופר עליו ("שמעו ותחי נפשכם"), שהיה לפני שנים גביר גדול בירושלים בשם ר' אברהם מוסיוף זצ"ל שהיה מהיהודים הבוכרים בירושלים ומנכבדי העדה, ופעם אחת הוא הביא תמרים לביתו בעת שהוא קנה בכפרי הערבים את הבדים לחנות, ילדו הקטן שהיה שמו יצחק אכל מהם והיו עקבים לחכו, לפתע נשמע קול שיעול, וראו שנתקע לו הגרעין של התמר בגרון, דפקו כולם על גבו והגרעין יצא מגרונו אך לא לחוץ אלא לתוך הריאות שלו, ומאז הוא התחיל להשמיע קולות בנשימתו, הלכו איתו לרופאה המפורסמת באותו הזמן והיא אמרה שיש לו גרעין בריאות וזה מסכן את חייו וכן מצאו בצילום, וגם אי אפשר לעשות שם ניתוח כי זה במקום מורכב.

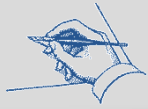
היה יהודי בשכונת הבוכרים בשם ר' מנדל והוא היה חסיד של ר' ישראל, והוא אמר להם: מה יש לכם להפסיד? תלכו לר' ישראל שנמצא כעת בירושלים!

ר' ישראל נגע בגבו של הילד ואמר: "אין לו גרעין בריאות"!! וההורים לא הבינו ואמרו: יש צילום! והצדיק אמר: כבר נושעתם! וכן היה, שהוא יצא מהצדיק ולא היה לו קולות בנשימתו, ואמרה הרופאה: "לרפואה כבר לא היה מה לעשות, אך צדיקים יכולים לפעול יותר"...

ת.נ.צ.ב.ה.

אורה - זו תורה

מכתבי תורה והוראה
של מורנו הרב שליט"א

ב"ה, כ"ט טבת תשפ"א.

א. נפשי בשאלתי לגבי ברכת "אשר יצר" האם יש עניין והידור לומר זאת בלא דיבור או הפסק עד הברכה, כי כן ראיתי מתבאר מדברי מרנא המ"ב לגבי כשעשה צרכי קודם נט"י לסעודה, שלא ימתין עם ברכת "אשר יצר" עד לאחר ברכת המוציא, כיון שעובר זמן... וכיון שלא ראיתי מקפידים על דבר זה, ומדברים ושוהים קצת עד שמברכים את ברכת "אשר יצר", לכן אשמח מאד לדעת את ביאור הדברים.

ב. נפשי בשאלתי לגבי אמירת "אשרי" - "תהלה לדוד" - עם הציבור. מה הם פרטי ההלכה בזה? האם אסור לומר "אשרי" קודם שהציבור התחילו לומר, כדי שהקדיש שלאחריו ילך גם על זה. כן מבואר לגבי אמירת סליחות, ועוד. אשמח עד מאד לקבל בזה את תשובתו הרמתה.

ג. בדין ברכת בורא פרי הגפן של קידוש: כבר זמן רב, שאני לא יודע ביאור בדבר דלהלן; הנה שמיעת בורא פרי הגפן של המקדש - אינה מעכבת, מאידך, ברכת בורא פרי הגפן של קידוש, מקרי ברכת המצוות, כדמוכח שיש בזה את הדין של אעפ"י שיצא מוציא. ולכא' צריך ביאור היאך מסתדרים ב' הלכות הנ"ל. ואפשר לומר שאין זה סתירה. אולם אם יש בזה מה להוסיף ביאור, אשמח מאד לדעת.

הנני מצפה עד מאד ל"תשובתו הרמתה"!

בכל הכבוד הראוי
בנימין ראובן שלזינגר
ביתר עילית

להלן תשובותיו של מוה"ר שליט"א |

א. בקונטרס 'צידה לדרך' הבאנו בס"ד מדברי רבותינו המהרש"ל והגר"ע איגר זי"ע, שיש לברך ברכת 'אשר יצר' כמה שיותר מהר, והיא קודמת לכל ברכה, ואפילו לברכת המזון שהיא מדאורייתא, משני טעמים - האחד, מפני ש"תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם", כידוע. וטעם נוסף, שהוא מתאים גם כלפי ברכה אחרת שאף היא "תדירה" - משום שאם יצטרך לנקביו שוב, יפסיד את הברכה הראשונה.

ומה שכתב המ"ב שלא ימתין לברך ברכת "אשר יצר" עד לאחר "המוציא" מכיון שעובר זמן, אין זה ענין כלל לדין הפסק בין עשיית צרכי לברכת "אשר יצר", אלא זה משום שאסור לשהות הרבה ולהסיח דעת בין נטילת ידים לברכת "המוציא".

ב. כבר כתב המ"ב (בהלכות הקדיש), שמשפיק שהחזן יאמר בקול רם בפני עשרה את ג' הפסוקים האחרונים. כלומר, זה לא דין בעשרה אנשים שצריכים לומר "אשרי" ביחד, אלא דין הוא שהקדיש ייאמר על ג' פסוקים שנאמרו בפני עשרה. ודו"ק.

ג. ברכת "הגפן" היא "ברכת הנהנין", ומטעם זה פסק מרן הגרי"ז מבריסק זי"ע שב"קידושא רבא" יש לכלל השומעים לטעום מן היין. אבל ברכת ה"קידוש" שאומרים לביל שבת, היא "ברכת המצוות". ועכ"פ לא נאמר דין שצריך לשמוע את הברכה מפי המקדש, אלא שיעשו קידוש על כוס יין זה, ואין כאן סתירה.

מאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

מגדולי הרבנים והפוסקים בדורנו הוא הגאון רבי שחנ צבי רוזנבלט שליט"א (נולד ב-כ"ו כסלו תשי"ג), רב העיר בני ברק [לצידם של הגר"מ בן שמעון והגר"ח לנדא שליט"א], ורב הקהילות בב"ב ובמודיעין עילית ו'אחיסמך' (לוד), היה חבר בבד"צ של מרן הגר"י קרליץ זצוק"ל.

סיפור מורנו הרב שליט"א: את הגרש"צ שליט"א הכרתי מצעירותי, בעת שהיה מגיע לשבתות לאביו היקר הרב אלטר חיים דב רוזנבלט זצ"ל שהיה שכני ברח' פרי חדש בירושלים והיה מתפלל איתי בבית הכנסת בשבת קודש בבוקר, והיה מתלווה אליו בנו הגאון והיה מדבר איתי בהלכה והיה אומר לי סברות נפלאות בצורה בהירה וברורה.

אני זוכר למשל שדנתי איתו בענין שתיית קפה לפני תפילת שחרית, שכתב המ"ב (סי' פ"ט) שיש לשותו בלא חלב וסוכר כי עם חלב וסוכר זה דרך גאוה [וכתב שם השו"ע ע"פ הפסוק: "ואותי השלכת אחר גויך" - "גאיך" היינו גאוה - אחר שנתגאה זה קיבל עליו מלכות שמיים, שאין לעשות דבר גאוה לפני התפילה], ואמר לי הרב שכיום שיש בזה רגילות אין זה דרך גאוה ומותר לשתות אף עם חלב וסוכר (וכן שמעתי ממרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל), ואמר לי שראה בספר "שערים המצוינים בהלכה" שאדרבה, כיום שרגילים בזה אם יעשה את עצת המ"ב וישתה את הקפה עם קוביית סוכר לצדו זה נראה כמו גאוה, והכל לפי המנהג.

מוה"ר שליט"א עם הגרש"צ רוזנבלט שליט"א

ע"י נר אחר, והנה קי"ל בגמרא (שבת): "הדלקה עושה מצווה", ולכאורה ברגע ההדלקה הרי הנר שאנחנו מדליקים איתו מחובר לנר שאנחנו מדליקים לחנוכה, וממילא זה כמו מדורה, וא"כ איך יוצאים? וזה שאלה מצוינת.

והוא יישוב, שלא מחברים את הנרות - אלא משליכים את האש [כך הוא הגדיר את זה].

אבל באמת נראה שלא זה כוונת חז"ל, אלא שהתכוונו שמיד לאחר ההדלקה לא יעבירו את הנרות למקום אחר, וכמו ששמע בסוגיות שם, היינו שאחר שהדליק אין לו להזיז את הנרות למקום אחר, אבל בעת ההדלקה היות ואי אפשר אחרת אין להחמיר.

(ממוה"ר שליט"א)

מאירת עינים

הלכה, אגדה ומנהג
בעניני דיומא

• 'מדורה' בהדלקה •

יש לדון בהלכות חנוכה על מה שאיתא בגמרא (שבת): "מילא קערה שמן והקיפה פתילות" - שההלכה היא שאם כפה עליה כלי עולה לו לכמה נרות, ואם לא כפה לא יצא, דהוי כמדורה. היינו שאם הוא חילק את הנרות, הרי שזה עולה לו למספר הנרות שהוא הדליק, ואם לא - אפילו לאחד זה לא עלה לו, כי זה כמו מדורה.

ושאל אותי הגאון ר' נחמן טוקר זצ"ל [מראשי ישיבת חברון] שאלה למדנית: אנחנו הרי נוהגים להדליק את הנרות

פורטל התוכן הרשמי של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' > ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < הודעות > גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א > ועוד

או בלחיצה על הקישור: **מכון 'דברי מאיר'**

כנסו לכתובת: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>